

Hotelová škola, Plzeň, U Borského parku 3

U Borského parku 3, 301 00 Plzeň

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA – kritéria písemná a ústní zkouška

PÍSEMNÁ ZKOUŠKA

Písemná práce z českého jazyka je součástí profilové zkoušky. Žák dostane na výběr vždy nejméně 5 témat.

Zadání tvoří:

- název tématu
- způsob zpracování, tj. vymezení slohového útvaru nebo komunikační situace
- někdy i výchozí text, tabulka, graf, fotografie, příp. jejich kombinace (vždy je určeno, zda má být tento materiál celý začleněn do vlastní práce, zda má funkci informativní, a je tedy třeba využít jen některé konkrétní údaje, příp. zda má funkci inspirativní)

Slohové útvary: vypravování, popis, charakteristika, úvahový text, text publicistického charakteru, text administrativního stylu

Průběh písemné práce

Na výběr tématu má žák 10 minut. Během nich si může psát poznámky, načrtnout koncept, začít psát svoji práci, příp. se na základě toho ještě rozhodnout pro jiné téma. Po uplynutí časového limitu musí zapsat do záznamového archu číslo zadání. Na vlastní tvorbu má pak vyhrazeno 110 minut. Celková doba trvání zkoušky je tedy stanovena na 120 minut. Práce se píše do záznamových archů a musí obsahovat minimálně 250 slov. Při psaní je povoleno používat Pravidla českého pravopisu. Žákům budou k dispozici také volné (razítkem školy opatřené) listy papíru pro případný koncept. Žák se speciálními podmínkami může zažádat o navýšení času dle předchozího doporučení PPP.

Hodnocení písemné práce

Dílčí zkouška konaná formou písemné práce ze zkušebního předmětu Český jazyk a literatura (ČJL) je hodnocena podle tří základních kritérií, resp. šesti dílčích kritérií:

Vytvoření textu podle zadaných kritérií

- 1A téma, obsah
- 1B komunikační situace, slohový útvar

Funkční užití jazykových prostředků

- 2A pravopis, tvarosloví a slovotvorba
- 2B lexikum

Syntaktická a kompoziční výstavba textu

- 3A větná syntax, textová koheze
- 3B nadvětná syntax, koherence textu

Každé z těchto dílčích kritérií je hodnoceno body na škále 0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5. Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy 30. V případě, kdy je písemná práce v dílčím kritériu 1A nebo v dílčím kritériu 1B (Vytvoření textu podle zadaných kritérií) hodnocena počtem bodů „0“, podle dalších kritérií se již nehodnotí a výsledný počet bodů za písemnou práci je roven „0“.

Závazně se hodnotí 0 body, pokud text splňuje alespoň jednu z těchto charakteristik:

- písemná práce nesplňuje požadavky na dílčí kritérium 1A: text se prokazatelně nevztahuje k zadanému tématu, reflektuje zcela jiné téma;
- písemná práce nesplňuje požadavky na dílčí kritérium 1B: text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace;
- písemná práce nesplňuje požadavky na stanovený minimální rozsah: text nesplňuje požadovaný rozsah slov (tj. 250 slov), a to ani v rámci stanovené tolerance (minus 50 slov).

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení. Nedostatečnou známku je potřeba konzultovat s ostatními vyučujícími českého jazyka. Každý vyučující hodnotí primárně slohové práce svých žáků.

Výsledná známka

Výsledná známka je dána bodovou škálou:

30-27 bodů	1
26-22 bodů	2
21-17 bodů	3
16-12 bodů	4
11 a méně bodů	5

ÚSTNÍ ZKOUŠKA

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury je součástí profilové zkoušky. Probíhá formou řízeného rozhovoru nad pracovním listem. Hodnocení ústní zkoušky je dáno shodou zkoušejícího a přisedícího. Během ústní zkoušky nejsou povoleny žádné pomůcky. Žák se speciálními podmínkami může zažádat o navýšení času na přípravu dle předchozího doporučení PPP

Role zkoušejícího a přisedícího

Zkoušejícím je vyučující, který v dané třídě vyučoval český jazyk a literaturu. Přisedící je vyučující českého jazyka a literatury, který na škole učí. Oba jsou jmenováni ředitelem školy. Zkoušející i přisedící mají v průběhu ústní zkoušky i při hodnocení rovnocenné postavení.

Délka ústní zkoušky

Časová dotace na přípravu ústní zkoušky je 20 minut, bezprostředně následuje ústní zkouška. Délka ústní zkoušky je vždy maximálně 15 minut. Časové rozložení

zkoušky- 10 minut je věnováno analýze uměleckého textu, 5 minut je věnováno analýze neuměleckého textu.

Ústní zkouška může být ukončena i před uplynutím časového limitu. Zejména pak v případě, že žák chce od ústní zkoušky odstoupit. Dále pak v případě, že odpověděl na všechny body ze Struktury zkoušky.

Podoba pracovního listu

Pracovní list se skládá z výňatku uměleckého textu a výňatku neuměleckého textu. K pracovnímu listu obdrží žák také strukturu k ústní maturitní zkoušce, která je zaměřena na analýzu uměleckého i neuměleckého textu.

Výňatek uměleckého textu je vybrán z knihy, která je uvedena ve Školním seznamu maturitní četby a zároveň ji žák uvedl ve svém individuálním seznamu.

Struktura k ústní maturitní zkoušce

První část struktury je zaměřena na literárněhistorický kontext celé knihy a kontext díla jako celku – žák by měl zařadit autora do českého nebo světového literárního kontextu a dílo samotné do kontextu autorovy tvorby.

Druhá část je zaměřena na analýzu uměleckého textu. Otázky směřují k ověření schopnosti žáka analyzovat umělecký text. Struktura je koncipována tak, aby analýza směřovala od celé knihy po konkrétní výňatek z uměleckého díla.

Třetí část ověřuje žákovu schopnost analyzovat neumělecký text – konkrétně se zaměřuje na schopnost porozumění textu, jednotlivé body vycházejí z konceptu funkční stylistiky, dále ověřují schopnost porozumění textu.

Individuální seznam četby

Individuální seznam četby musí žák odevzdat vyučujícímu českého jazyka a literatury nejpozději do 31. března daného školního roku. Při jeho sestavování se musí řídit kritérii, která jsou uvedena ve Školním seznamu četby a také pokyny vyučujícího. Pokyny vyučujícího se týkají zejména formální stránky žákova seznamu a jsou pro všechny žáky školy jednotné.

Žák svým podpisem na individuálním seznamu četby stvrzuje, že uvedené knihy se stávají jeho maturitními otázkami. V případě, že žák seznam neodevzdá ve stanoveném termínu, při ústní maturitní zkoušce si vybírá ze Školního seznamu četby, bez ohledu na skutečnost, zda knihu četl, či nikoli.

Hodnocení ústní zkoušky

Hodnocení ústní zkoušky provádí individuálně zkoušející a přísedící, body zaznamenávají do hodnotící tabulky, viz Záznam o hodnocení zkoušky. Výsledné hodnocení je dáno jejich shodou, známka se stanoví dle převodu bodů na známku-

Hodnocení ústní zkoušky

Kritéria hodnocení ústní zkoušky

Oblast hodnocení
1. literárněhistorický kontext
2. analýza uměleckého textu
3. analýza neuměleckého textu
4. výpověď v souladu s jazykovými normami

Výsledná známka

Výborný

Žák správně postihne charakteristické znaky textu, adekvátně využívá vědomosti získané přečtením díla, věcně správně zasadí text do souvislostí literárněhistorického kontextu. Žák správně postihne charakteristické znaky

neuměleckého textu. Žák formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky v projevu se objevují výjimečně.

Chvalitebný

Žák postihne s dílčími nedostatky charakteristické znaky textu, vědomosti získané přečtením díla využívá s drobnými nedostatky, v zasazení textu do souvislostí literárněhistorického kontextu se dopouští nepodstatných nepřesností. Žák správně postihne charakteristické znaky neuměleckého textu. Žák formuluje výpovědi zpravidla v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky v projevu se objevují zřídka.

Dobrý

Žák se při práci s charakteristickými znaky textu dopouští závažnějších chyb, vědomosti získané přečtením díla aplikuje hůře, orientační zasazení textu do literárněhistorického kontextu zvládne jen pod vedením zkoušejícího. Žák se při práci s charakteristickými znaky neuměleckého textu dopouští závažnějších chyb. Žák často porušuje jazykové normy, jeho výpověď je častěji v rozporu se zásadami jazykové kultury, nedostatky v projevu se objevují ve větší míře.

Dostatečný

Žák se při práci s charakteristickými znaky textu dopouští závažných chyb, vědomosti získané přečtením díla aplikuje jen s pomocí zkoušejícího, orientační zasazení textu do literárněhistorického kontextu nezvládne ani pod vedením zkoušejícího. Žák se při práci s charakteristickými znaky neuměleckého textu dopouští závažných chyb. Žák často porušuje jazykové normy, jeho výpověď je častěji v rozporu se zásadami jazykové kultury, nedostatky v projevu se objevují ve větší míře, popř. se může vyskytnout problém s jeho srozumitelností.

Nedostatečný

Žák nedovede postihnout charakteristické znaky textu, nedovede využít vědomosti získané přečtením díla nebo je aplikuje zjevně chybně. Nedovede ani pod vedením zkoušejícího orientačně zasadit text do souvislostí literárněhistorického kontextu. Žák nedovede postihnout charakteristické znaky neuměleckého textu. Žák nedodrжуje jazykové normy, jeho výpověď je často v rozporu se zásadami jazykové kultury, nedostatky v projevu se objevují ve větší míře, může se vyskytnout problém s jeho srozumitelností, popř. Žák téměř nekomunikuje.

Výsledná známka z profilové maturitní zkoušky

Výsledná známka z profilové maturitní zkoušky je tvořena známkou z písemné práce (ta má váhu 40%) a známkou z ústní zkoušky (ta má váhu 60%), přičemž žák nesmí z žádné části být hodnocen známkou 5 (nedostatečný), aby matur. zkoušku úspěšně splnil. Je-li žák z jedné části hodnocen známkou 5 - nedostatečný, pak opakuje tu část zkoušky, ze které je hodnocen známkou nedostatečný.

Vypracovala komise všeobecně vzdělávacích předmětů

Schválil Mgr. Miroslav Široký, ředitel školy
V Plzni dne 1. 10. 2025